

Nr B 203

Av herr **Hedström m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr B 50 underställes riksdagens prövning en mellan statens jordbruksnämnd och jordbrukets förhandlingsdelegation träffad uppgörelse i anledning av den s. k. 6-procentregelns utlösning.

Enligt uppgörelsen föreslås bl. a. att ett belopp av 12 000 000 kronor tillgodoföres i första hand det mindre jordbruket. Detta förutsättes ske genom att beloppet tillföres Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa.

Det synes oss att det här aktuella beloppet i första hand bör tillskjutas det mindre jordbruket i de delar av landet där, på grund av klimatiska och andra betingelser, näringens differentieringsmöjligheter är starkt begränsade. I förgrunden träder härvidlag förhållandena i Norrbottens län.

De norrbottenska jordbrukarna, som av klimatiska skäl till allra största delen har mjölkproduktionen som den huvudsakliga inkomstkällan, arbetar under mycket svåra ekonomiska förhållanden. Priset för den producerade mjölken verkar ej stimulerande på produktionen, lönsamheten är dålig, vilket bl. a. bestyrkts genom den av professor Lennart Hjelm år 1956 verkställda lönsamhetsutredningen. År 1950 invägdes vid länets mejerier 80 miljoner kg mjölk, varav 36 procent gick till konsumtionsmjölk, och innevarande år beräknas invägningen till 61 miljoner kg, varav cirka 65 procent går till konsumtion. Den på grund av dålig lönsamhet och upprepade skördeskador kraftiga nedgången av mjölkproduktionen har medfört stora svårigheter i vad det gäller försörjningen med konsumtionsmjölk. Mest markant är konsumtionsökningen i Malmfälten, för september månad i år 8 procent högre än motsvarande månad 1957. Stora svårigheter att förse dessa områden med mjölk har redan uppstått. Vi är av den bestämda uppfattningen, att jordbruk utan mjölkproduktion är omöjligt i vårt län, vi hyser även den uppfattningen att, bl. a. ur sysselsättnings- och försvarssynpunkter, jordbruk och mjölkproduktion är en absolut nödvändighet i Norrbottens län. På grund av vikande konjunkturen och därmed ett försämrat läge för skogsbruket och industrien i övrigt är den stigande arbetslösheten ett mycket oroande tecken. De mindre jordbrukarna, som måste ha annat arbete som komplement till mjölkproduktionen, har härigenom fått sina intäkter avsevärt reducerade.

Norrbotten är ej självförsörjande i vad det gäller mjölk- och mejeriprodukter. Nämnas kan att innevarande år beräknar man inköpa 3,5 miljoner

kg mjölk, 1,8 miljoner kg smör och 300 ton ost. Här finnes således möjligheter till en ökad produktion, vilket också skulle möjliggöra en ökad differentiering av jordbruket. I dagens läge kan ej jordbruket inrikta sig på kött- och livdjursproduktion, enär tillgången på skummjolk är otillräcklig.

De utjämningsavgifter, som erlägges på konsumtionsmjölk enligt Kungl. Maj:ts förordning nr 378 av år 1947, anser vi ej rättvisa. Det måste vara fel att ett område som Norrbotten, där man kan sälja hela 65 procent av den producerade mjölken direkt till konsument, skall betala 10,85 öre per kg försåld konsumtionsmjölk för att stödja jordbrukarna i de områden, där genom bättre produktionsbetingelser det stora fettöverskottet i landet åstadkommits. Ett absolut rättvisekrav är, att denna avgift helt borttages för det område som i småbrukarutredningens betänkande benämnes område I.

Genom den kraftigt minskade mjölkproduktionen sedan 1950 i de delar av landet där extra mjölkpristillägg utgår har den statliga subventionen i kronor räknat avsevärt minskat, fr. o. m. 1953 totalt med i runt tal 15 miljoner kronor. Penningvärdeförsämringen har också gjort, att detta bidrag för dagen ej på långt när har samma värde som då det infördes.

Den uppgörelse som nu träffats med jordbruket gav tyvärr ej de norrbottniska jordbrukarna en tillfredsställande kompensation. Den statliga subvention på 12 miljoner kronor som skall utgå borde därför i sin helhet tillföras det mindre jordbruket i form av ett extra mjölkpristillägg. Enligt mejeriorganisationens förslag skall beloppet utbetalas för all i landet invägd mjölk, och utslaget per kg gör det ungefär 0,4 öre. Denna förbättring blir skenbar, eftersom de höjda brödsädespriserna med all sannolikhet också kommer att föra med sig ökade fodersädespriser.

Det framstår därför som motiverat att även för framtiden särskilt i det område, som i småbrukarutredningens betänkande benämnes område I och som utgöres av Norrbottens län och Västerbottens läns lappmark, en ordentlig förhöjning av det extra mjölkpristillägget företages.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr B 50 måtte uttala, att det belopp om 12 000 000 kronor, som skall tillgodoföras det mindre jordbruket, i sin helhet utgår som en förstärkning av det extra mjölkpristillägget, proportionsvis i enlighet med nuvarande grunder.

Stockholm den 11 november 1958

Uno Hedström

Ragn. Bergh

Jakob Grym

E. Hj. Nyström